

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 386/2024
02.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Милене Рашић, Дубравке Дамјановић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Стефана Михаиловића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Шапцу 2К-301/23 од 25.05.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-938/23 од 06.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 02.04.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Стефана Михаиловића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Шапцу 2К-301/23 од 25.05.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1-938/23 од 06.12.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу 2К-301/23 од 25.05.2023. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 6 месеци, кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 3 месеца, кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 4 месеца и кривичног дела ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 6 месеци, те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци у коју му је урачунато време проведено у притвору од 22.09.2022. године до 25.05.2023. године. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећене, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1-938/23 од 06.12.2023. године усвојена је жалба Основног јавног тужиоца у Шапцу и пресуда Основног суда у Шапцу

2К-301/23 од 25.05.2023. године преиначена у делу одлуке о казни, тако што је Апелациони суд окривљеном АА за кривична дела за која је оглашен кривим првостепеном пресудом претходно утврдио казне затвора и то:

- за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ казну затвора у трајању од 2 године;
 - за кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ казну затвора у трајању од 3 месеца;
 - за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ казну затвора у трајању од 4 месеца;
 - за кривично дело ометање службеног лица у вршењу службене дужности из члана 23. став 1. Закона о јавном реду и миру казну затвора у трајању од 6 месеци,
- те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 2 године и 8 месеци у коју му је урачунато време проведено у притвору од 22.09.2022. године до 25.05.2023. године. Жалба браниоца окривљеног АА одбијена је као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Стефан Михаиловић, због повреде закона, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је, на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости, те је након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је неоснован.

Бранилац окривљеног, иако не нумерише, у поднетом захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводима да из изреке пресуде не произлазе сви субјективни и објективни елементи кривичних дела из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, члана 138. став 1. КЗ и члана 194. став 1. КЗ. У односу на кривично дело из става 194. став 3. у вези става 1. КЗ, учињеног на штету малолетног ББ, бранилац наводи да не произилази да је окривљени применом насиља угрозио спокојство, телесни интегритет и душевно стање. У односу на кривично дело из члана 194. став 1. КЗ, учињеног према оштећеној ВВ, бранилац наводи да окривљени није применио насиље, није претио, нити је дрским безобзирним понашањем угрозио њено спокојство, телесни интегритет или душевно стање. У односу на кривично дело из члана 138. став 1. КЗ бранилац наводи да се не види на који начин је окривљени угрозио малолетног ГГ и коју је то претњу упутио њему или њему блиском лицу. У односу на ова кривична дела, по ставу одбране, није постојао ни умишљај.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Радња извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ алтернативно је прописана и може се састојати у примени насиља, употреби претње да ће се напасти на живот или тело или у дрском или безобзирном понашању. Неопходно је да је радња извршења таква да је објективно подобна да доведе до угрожавања спокојства, телесног интегритета или душевног стања члана породице, а кривично дело је свршено онда када дође до тог угрожавања. Одредбом члана 194. став 3. Кривичног законика прописано је да, ако је услед дела из става 1. и 2. наступила тешка телесна повреда или тешко нарушавање здравља или су учињена према малолетном лицу, учинилац ће се казнити затвором од 2 до 10 година.

Одредбом члана 138. став 1. КЗ прописано је да ко угрози сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиског лица, казниће се новчаном казном или затвором до 1 године.

Изреком правноснажне пресуде утврђено је да је окривљени у време, на месту и на начин ближе опредељен у изреци пресуде у стању битно смањене урачунљивости, применом насиља, угрозио спокојство, телесни интегритет и душевно стање свог малолетног детета оштећеног ББ и угрозио сигурност другог детета малолетног оштећеног ГГ (тачка један изреке), односно да је у стању битно смањене урачунљивости применом насиља угрозио спокојство, телесни интегритет и душевно стање своје бивше невенчане супруге, оштећене ВВ (тачка два изреке). У изреци правноснажне пресуде наведено је и да је окривљени био свестан свог дела, његове забрањености и хтео његово извршење и у односу на тачку један и тачку два изреке.

По налажењу овога суда, у радњама окривљеног стичу се сва законска обележја кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, у односу на бившу невенчану супругу оштећену ВВ и то објективна обележја, која се односе на радњу извршења која се састоји у примени насиља према оштећеној, којом радњом је проузрокована и последица тог кривичног дела у виду угрожавања спокојства и душевног стања члана породице – бивше невенчане супруге која се због понашања окривљеног критичном приликом забринула за безбедност и своје деце и сопствену безбедност. Такође, у радњама окривљеног стичу се сви битни елементни кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, учињеног на штету малолетног оштећеног ББ и то објективна обележја која се односе на радњу извршења која се састоји у примени насиља, према малолетном оштећеном, којом радњом је проузрокована и последица тог кривичног дела у виду угрожавања спокојства, телесног интегритета и душевног стања малолетног детета оштећеног ББ. У радњама окривљеног стичу се и сви битни елементи кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ у односу на малолетног оштећеног ГГ, јер је окривљени критичном приликом угрозио сигурност свог детета малолетног оштећеног ГГ и то конклюдентним радњама - управљајући возилом великом брзином, често кочећи и силазећи са пута. Такође, у описаним радњама окривљеног стичу се и сва субјективна обележја кривичних дела која се тичу урачунљивости и умишљаја окривљеног, а која обухвата и свест о забрањености истих.

При томе, по ставу Врховног суда, целокупно понашање окривљеног критичном приликом дана 21.09.2022. године, вожња под утицајем алкохола, управљање великом брзином, често кочење, силажење са пута, речи које је у току вожње употребио – псовање, вика, речи које је изговорио „напушите ми се ку..а сви, је..ћу вам маму

свима“, претња да ће све полупати, представљају радње које су подобне да угрозе спокојство, телесни интегритет и душевно стање оштећених, односно да угрозе сигурност другог лица.

Стога су у изреци правноснажне пресуде, по оцени овога суда, јасно описани сви битни елементи, како објективни, тако и субјективни, кривичних дела из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, члана 194. став 1. КЗ и члана 138. став 1. КЗ, за која је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, којима се истиче да опис радње извршења предметних кривичних дела не садржи све битне елементе тих кривичних дела и да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, оцењени као неосновани.

Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости нумерише и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконит доказ означава записник о саслушању малолетног ББ Кти бр. 24/22 од 12.12.2022. године, због тога што се у записнику наводи да је сведок упозорен на разлоге ослобађања дужности сведочења из члана 94. став 1. ЗКП, тако што су му прочитани наведени разлози, након којих упозорења је сведок изјавио „да не постоји такав разлог“. По ставу одбране, са становишта одредбе члана 94. став 4. ЗКП такав одговор је неприхватљив, прво из разлога што такав разлог постоји, јер је малолетни ББ син окривљеног, а друго што се у записнику нигде не наводи одговор малолетног ББ да жели да сведочи, а како то наведена одредба прописује.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 94. став 3. ЗКП (не како бранилац означава члана 94. став 4. ЗКП) прописано је да је орган поступка дужан да лице из става 1. овог члана пре испитивања или чим сазна за његов однос према окривљеном, упозори да не мора да сведочи, те да се упозорење и одговор уносе у записник.

Из списка предмета произлази да је на записнику о испитивању сведока Кти бр. 24/22 од 12.12.2022. године пред Основним јавним тужиоцем у Шапцу саслушан сведок ББ, да је сведок упозорен на разлоге ослобађања дужности сведочења из члана 94. став 1. ЗКП, тако што су му прочитани наведени разлози, након којих упозорења је сведок изјавио „да не постоји такав разлог“. Дакле, како из списка предмета произлази да је сведок ББ, сходно одредби члана 94. ЗКП упозорен на могућност ослобађања од дужности сведочења, да се изјаснио да не постоји разлог такав, да је након што је упознат са свим својим правима и дужностима изено све што му је у предмету сведочења познато, то записник о његовом саслушању не представља незаконит доказ и суд је на њему могао засновати побијану правноснажну пресуду. При томе, Врховни суд, уједно указује да је одредбом члана 94. став 3. ЗКП само прописано шта се уноси у записник (упозорење и одговор) али не и сама садржина одговора.

Образлажући битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац наводи и да су записник о саслушању сведока малолетног ГГ Кти бр. 24/22 од 12.12.2022. године и записник о саслушању малолетног ББ Кти бр. 24/22 од 12.12.2022. године незаконити докази, обзиром да је приликом саслушања

наведених малолетних лица истом присуствовала мајка – ВВ, која у истом поступку има својство сведока и оштећене.

На описани начин, по ставу Врховног суда, бранилац окривљеног указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 3) у вези члана 98. ЗКП којом су прописана правила о испитивању сведока, а која повреда закона не представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, из којих разлога иста и није била предмет оцене Врховног суда у овом поступку.

У поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног указује и на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП наводима да, у конкретном случају, нису постојали услови за примену одредбе члана 57. став 3. КЗ, обзиром да је погрешан став Апелационог суда у Новом Саду да на страни окривљеног постоји отежавајућа околност – његова ранија осуђиваност због истоврсног кривичног дела. Насилје у породици и недавање издржавања нису истоврсна дела, по ставу одбране, те тумачење истоврсних кривичних дела, на основу широко постављеног заштитног објекта, не оправдава оцену суда да су се раније осуде односиле на истоврсно кривично дело, због чега је било места ублажавању казне окривљеном, тим пре што кривично дело за које је окривљени оглашен кривим није обухваћено одредбом члана 57. став 2. КЗ.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд оцењује као неосноване.

На наведену повреду закона, одбрана окривљеног указивала је и у жалби изјављеној против провостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и о томе, у образложењу пресуде на страни 9 став два, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни суд у свему прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

Са изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић